

Atklāta vēstule ES Komisijai un dalībvalstīm, kurā prasīts atbalsts kultūras un radošajām nozarēm, jo īpaši kultūras radītājiem, ko skārusi COVID–19 krīze

Kultūras un radošās nozares (KRN) visā Eiropā smagi cieš no COVID-19 pandēmijas. Pasākumi un izrādes bija jāatceļ, bet vairums kultūras vietu bija spiestas aizvērt durvis. Kultūras radītājus smagi skar viņu izstāžu un izrāžu iespēju pārtraukšana. Nozarēs, ko raksturo pašnodarbinātība, ārstata darbs un darba elastīgums, apvienojumā arī nelielu piekļuvi sociālajiem pabalstiem vai to trūkums, ienākumu zaudējums tieši un tūlītēji apdraud autoru, izpildītāju un visu kultūras darbinieku izdzīvošanu, no kuriem daudzi jau bija nonākuši grūtībās labu laiku pirms pašreizējās ārkārtas situācijas.

Krīžu laikā kultūra ir svarīgāka nekā jebkad. Kad miljoniem iedzīvotāju ir spiesti palikt mājās, tā ir mūzika, filmas, grāmatas un tiešsaistes izrādes, kas ir mierinājuma un cerību avots. Tās ir būtisks psiholoģiskās labklājības faktors un tām ir būtiska nozīme mūsu sabiedrības kopības un iekļautības stiprināšanā. Bez tūlītējas rīcības šīs krīzes negatīvās sekas ietekmēs daudz vairāk nekā mūsu ekonomiku. Mēs, iespējams, nespēsim atgūties no šīs "kultūras šoka" daudzus gadus, zaudējot lielu daļu no Eiropas kultūras ainas bagātības un daudzveidības.

Mūsu pienākums ir aizsargāt un atbalstīt kultūras ekosistēmu un radītājus visā Eiropā, lai nodrošinātu, ka viņi var turpināt radīt kultūru šajos grūtajos laikos un nākotnē.

Mēs aicinām Eiropas Komisiju un dalībvalstis nekavējoties rīkoties saskaņoti un darīt visu, kas vajadzīgs, lai mazinātu COVID-19 krīzes negatīvās sekas kultūras un radošajās nozarēs, jo īpaši neatkarīgos radītājus, kā arī mazos un vidējos uzņēmumus un apvienības. Ir nepieciešami proaktīvi, plaša mēroga un integrēti pasākumi visās politikas jomās, lai panāktu spēcīgu un ilgstošu ietekmi gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Īstermiņā mēs pieprasām šādas tūlītējas un nebirokrātiskas iniciatīvas:

- Piedāvāt finansiālu atbalstu kultūras un radošajām nozarēm un visai kultūras ekosistēmai, tostarp ar Investīciju iniciatīvas reaģēšanai uz koronavīrusu starpniecību, proporcionāli KRN lielumam mūsu ekonomikā.
- Nodrošināt visiem kultūras profesionāļiem piekļuvi bezdarbnieka un citiem sociālajiem pabalstiem, īpašu uzmanību pievēršot ārstata darbiniekiem, pašnodarbinātajiem un citiem, kuri nodarbināti netipiskos darba veidos, tostarp radītājiem no kultūras minoritātēm, un piešķirt viņiem kompensāciju par ienākumu pārtraukšanu.
- Sniegt neatliekamo palīdzību, piemēram, nodokļu atvieglojumu, aizdevumu, (mikro) kredītu veidā, zaudējumu un neatgūstamo izmaksu kompensēšanai kultūras profesionāļiem, it īpaši neatkarīgajiem, kā arī mazajiem un vidējiem kultūras uzņēmumiem.
- Īstenot fiskālus pasākumus, lai mazinātu spiedienu uz KRN un veicinātu kultūras pakalpojumu patēriņa atjaunošanos.

Kad COVID-19 krīzes pārvarēta, ES ir jāveic šādi pasākumi:

- Izveidot pienācīgi finansētu stimulu kopumu kultūras radītājiem visā Eiropā, lai novērstu ilgtermiņa ietekmi uz KRN. Šajā paketē būtu jāiekļauj arī mākslinieku un viņu darbu mobilitātes tiesiskā atvieglošana, piemēram, attiecībā uz nodokļu un vīzu noteikumiem.
- Aizsargāt KRN pret turpmākiem satricinājumiem, jo īpaši pastiprinot tās sociālo dimensiju un pielāgojot noteikumus par sociālo nodrošinājumu un darba tiesībām, ņemot vērā KRN darbaspēka dažādību.
- Palielināt valsts finansējumu mākslai un kultūrai, vienlaikus nodrošinot arī to piekļuvi citiem finansējuma avotiem, piemēram, pastiprinot KRN garantiju instrumenta pieejamību. Daudzgaļu finanšu shēma (DFS) ir arī svarīgs instruments, lai atbalstītu un atjaunotu KRN.

Daudzgaļu finanšu shēma (DFS) ir arī svarīgs instruments, lai atbalstītu un atjaunotu KRN. Mēs aicinām ātri pieņemt vērienīgu DFS, vairāk ieguldot mākslā un kultūrā, izmantojot Kohēzijas un vērtību sadaļu.

Kultūra veido mūsu sabiedrības noturību bezprecedenta un izaicinošos laikos. Vai mēs spēsim aizsargāt kultūras un radošo nozaru pārstāvjus un radītājus no šīs krīzes postošās ekonomiskās un sociālās ietekmes?